

Cracovia świętuje jubileusz

2026-03-02

Cracovia ma piękną tradycję, sięgającą roku 1906, kiedy to zawiązano pierwszą drużynę piłkarską. W ciągu 120 lat klub zdobył pięć tytułów mistrza Polski - po raz pierwszy „Pasy” triumfowały w 1921 roku, a po raz ostatni trzy lata po zakończeniu wojny. Do największych sukcesów ostatnich lat należy zdobycie Pucharu Polski, a następnie Superpucharu, co nastąpiło w 2020 roku.

Inauguracja roku jubileuszowego odbyła się 1 stycznia w samo południe, gdy na Stadionie Miejskim im. Józefa Piłsudskiego został rozegrany Trening Noworoczny.

Spotkanie przy ulicy Kałuży symbolicznie otworzył związany z Cracovią od ponad pół wieku piłkarz i trener Andrzej Mikołajczyk, wykonując pierwsze kopnięcie piłki. Jubileuszowy charakter wydarzenia podkreślili swoją obecnością także inni członkowie Rady Seniorów.

Tradycyjny mecz pomiędzy pierwszą i drugą drużyną „Pasów” zakończył się wynikiem 10:6, ale nie o rezultat w nim chodziło. Widowisko miało charakter stricte rozrywkowy, a wzięli w nim udział – poza piłkarzami pierwszej i drugiej drużyny – także młodzi adepci futbolu z Akademii Cracovii. W trakcie gry pojawiło się wiele akcentów humorystycznych, co grupa ponad czterech tysięcy kibiców przyjęła z wielkim z entuzjazmem.

CR, czyli Cracovia Retro

Nawiązując do roku jubileuszu, na Trening Noworoczny przygotowano dla piłkarzy pierwszej drużyny stylizowane koszulki retro, na których umieszczono litery CR. To tyleż ciekawy, co zagadkowy detal z przedwojennych strojów, bowiem do dzisiaj eksperci od historii Cracovii głowią się, co mogły one oznaczać. Tym bardziej, że litery pojawiały się wówczas na koszulkach graczy sporadycznie i tylko u niewielu z nich. Może któryś z naszych Czytelników pomoże w odkryciu tej tajemnicy?

Drugi zespół wystąpił natomiast w strojach błękitnych z białym poprzecznym pasem. To także ukłon w stronę tradycji, bowiem tak wyglądały pierwsze koszulki drużyny Cracovii w 1906 roku. Po fuzji rok później z innym krakowskim klubem, noszącym nazwę „Biało-Czerwoni”, zostały one zastąpione przez pasiaki. W klasycznej wersji są to trzy pasy czerwone i cztery białe.

Zarówno koszulki, jak i proporce wydane z okazji 120-lecia klubu tuż po Treningu Noworocznym trafiły do sprzedaży w oficjalnym sklepie Cracovii. W planach jest również stworzenie innych pamiątkowych precjozów.

Komitet Honorowy 120-lecia

By godnie uczcić jubileusz, władze klubu tworzą Komitet Honorowy. W lutym poinformowano, że prezes zarządu Elżbieta Filipiak zaprosiła do udziału w nim rektora AGH, prof. dr hab. inż. Jerzego Lisa, a wkrótce członkami gremium zostaną także inne znaczące postaci Krakowa.

Jubileusz był także jednym z głównych tematów spotkania, do którego doszło pod koniec stycznia w Urzędzie Miasta Krakowa. Prezes Elżbieta Filipiak oraz wiceprezesi prof. Murat Colak i David Amdurer omawiali z prezydentem Aleksandrem Miszalskim możliwość współpracy przy wspólnych projektach, których celem jest budowanie długofalowej wartości oraz wzmacnianie potencjału sportowego i wizerunkowego zarówno klubu, jak i miasta.

Czekamy na dalsze informacje dotyczące tego, jak będzie wyglądać świętowanie okrągłej rocznicy założenia klubu.

- Na razie nie podajemy programu uroczystych obchodów jubileuszu, gdyż pracujemy nad dopięciem niezbędnych formalności. O szczegółach poinformujemy w najbliższym czasie - zapewnia Kamil Jagodyński, rzecznik prasowy KS Cracovia SA.

Derby, które dały tytuł mistrza

Warto przypomnieć, że bogatą historię klubu w dużej mierze tworzyły mecze z sąsiadką z drugiej strony Błoń. Licząc z mniej oficjalnymi, było ich ponad dwieście, a do najbardziej pamiętnych w historii „Pasów” należy potyczka z 1948 roku, która decydowała o tytule mistrza Polski.

Doszło do niej na stadionie Garbarni. Obie drużyny miały na zakończenie rozgrywek ligowych tyle samo punktów, a w takiej sytuacji regulamin przewidywał rozegranie dodatkowego spotkania na neutralnym terenie. W obecności 20 tys. widzów Cracovia wygrała 3:1, zapewniając sobie tytuł najlepszej drużyny w kraju, piąty w historii i jak dotąd ostatni dla zespołu z ulicy Kałuży.

Kronikarze odnotowują, że pierwszy w historii mecz derbowy (zakończył się remisem 1:1) odbył się 20 września 1908 roku (choć z przekazów ustnych wynikało, że grano już dwa lata wcześniej). Potyczka miała charakter towarzyski, a wkrótce odbyły się kolejne spotkania, w tym także w ramach mistrzostw Galicji. 8 maja 1913 roku na obiekcie Cracovii gospodarze pokonali Wisłę 2:1, kończąc te rozgrywki na pierwszym miejscu.

Z kolei w pierwszym starciu w wolnej Polsce, które rozegrano 20 lipca 1919 roku, „Biała Gwiazda” zwyciężyła 3:1. Jedna z dwóch bramek Adama Koguta padła z rzutu wolnego i była długo wspominana jako „wielkiej urody”. Co ciekawe, ten piłkarz najpierw reprezentował „Pasy”, lecz po rozegraniu kilku meczów ruszył na front I wojny światowej, a gdy wrócił, zgłosił akces do Wisły. Po czym przeniósł się z powrotem do Cracovii, zdobywając z nią pierwszy tytuł mistrza Polski w 1921 roku.

Wtedy jeszcze derbów nie nazywano „świętą wojną”, gdyż ten termin, po raz pierwszy użyty przez Ludwika Gintela, wszedł do obiegu w połowie lat 20. ubiegłego wieku. Obrońca Cracovii, wychodząc z szatni, miał rzucić do kolegów: „no, to chodźmy, panowie, na tę naszą świętą wojnę”.

Derbom miasta poświęcona jest piosenka pt. „Święta wojna” skomponowana na jubileusz 70-lecia obu krakowskich klubów przez zespół „Andrusy” na czele z Aleksandrem „Makino” Kobylińskim, wielkim fanem Cracovii, który zmarł 14 maja 2025 roku w wieku 89 lat.

- Wpoilem kolegom z „Andrusów”, że Cracovia to najwspanialszy klub na świecie. Jeden jedyny. Trzech i tak kibicowało za Wisłą. Ale czterech było za Cracovią. Czyli wynik był jak najbardziej

prawidłowy, jak w niektórych derbach, kiedy spojrzysz w kronikę „świętych wojen”. Przeżywaliśmy je niesamowicie. Tym bardziej, że byliśmy zapraszani na te cudowne mecze derbowe. Nie bandyckie, ale cudowne „święte wojny”. I to „wojny”, które były rozgrywane na obu stadionach. Grałem na 29 takich meczach – opowiadał „Makino” na łamach gazety sportowej „Tempo”.

Herb jubileuszowy

Okolicznościowy emblemat ma złożoną formę i zawiera odniesienia do bogatej historii „Pasów”.

Flaga została umieszczona na tarczy przypominającej pieczęć. Kompozycja otoczona jest bordiurą ze zwielokrotnionymi rzymskimi znakami XIII i VI, które odnoszą się do daty założenia Akademickiego Klubu Footballistów, protoplasty Cracovii (13 czerwca 1906 roku). W dolnej części wyeksponowana została liczba 120, stylizowana na antykwę klasycystyczną, podkreślającą powagę wieku. Użyty w projekcie kolor granatowy jest bezpośrednim nawiązaniem do historycznych strojów drużyny z początków jej istnienia.

Cała identyfikacja jubileuszowa obejmuje rodzinę znaków. Oprócz ozdobnego emblematu zawiera wersję uproszczoną oraz stylizowany logotyp „CRACOVIA 120”.

Łacińska nazwa

Skąd w ogóle wzięła się taka a nie inna nazwa klubu? By znaleźć odpowiedź na to pytanie, zajrzyjmy na stronę WikiPasy.pl, na której redakcja dokumentuje najważniejsze fakty dotyczące Cracovii.

„Grono słuchaczy Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz uczniów gimnazjów podczas „meetingu” w Parku Miejskim dr. Henryka Jordana w Krakowie, zakładając 13 czerwca 1906 Akademicki Klub Footballistów, nadało mu nazwę na ledwie kilka miesięcy. AKF był czasem określany jako Akademicki Klub Footballowy” – czytamy. I dalej: – „Skrót nazwy AKF znajdował się z czasem także jako przedrostek przed oficjalną nazwą CRACOVIA. Ta ostatnia pojawiła się przed rozpoczęciem turnieju jesienno-wiosennego w 1906 roku, organizowanego przez dr Tadeusza Konczyńskiego. „Akademyści” doszli wówczas do wniosku, że zespół winien mieć własną nazwę i właśnie łacińska nazwa miasta nadaje się na to najlepiej. Stąd wzięła się Cracovia, a pomysłodawcą był najprawdopodobniej Józef Lustgarten”.

Nie tylko piłka nożna

Przez lata Cracovia prowadziła działalność kilkudziesięciu sekcji w różnych dyscyplinach sportu – jedne przetrwały aż do dziś, inne ze względów finansowych uległy likwidacji.

Po przekazaniu piłki nożnej i hokeja na lodzie do spółki akcyjnej, funkcjonowanie części z nich było kontynuowane przez Stowarzyszenie KS Cracovia 1906. Obecnie prowadzi ono sekcje koszykówki i hokeja na lodzie kobiet, natomiast w hali 100-lecia KS Cracovia 1906 prowadzone są zajęcia dla osób z niepełnosprawnościami.

Największe sukcesy klub osiągał dzięki hokeistom. Cracovia to 12-krotny mistrz Polski w tej dyscyplinie. „Pasy” wywalczyły pierwszy tytuł przed wojną (1937), czterokrotnie w pierwszych latach powojennych, a także siedmiokrotnie w latach 2006–2017. Dołożyły też do kolekcji trzy Puchary

Polski, a w marcu 2022 roku zespół Comarch Cracovii wywalczył Puchar Kontynentalny, co jest największym osiągnięciem w historii tej dyscypliny w Polsce.

Jesienią 2024 roku grupa krakowskich przedsiębiorców i aktywistów sympatyzujących z klubem zawiązała stowarzyszenie Business Alliance Cracovia, które w ubiegłym roku przejęło 100 procent udziałów w nowej spółce zarządzającej sekcją hokejową. Rozpoczęto proces wprowadzania w życie projektu #CracoviaodNowa, mającego na celu utrzymanie konkurencyjności drużyny w mistrzostwach Polski oraz stworzenie podwalin pod „Krakowską szkołę hokejową”, rozwijając szkolenie i wprowadzając do rozgrywek ekstraklasy wychowanków Akademii.

Reprezentanci z Cracovii

Spośród piłkarzy Cracovii najwięcej występów w reprezentacji Polski (21) zanotował olimpijczyk Leon Sperling (w latach 1917–1934). Józef Kałuża, legendarny zawodnik, którego pomnik stoi przed stadionem usytuowanym przy ulicy jego imienia, wystąpił w kadrze 20 razy (w latach 1912–1931). Tyle samo meczów ma na koncie inny wybitny gracz „Pasów” – Tadeusz Parpan (1945–1950) oraz Wiesław Gędek (1945–1954). W XXI wieku do najbardziej znanych kadrowiczów związanych z Cracovią należą Piotr Giza, Mateusz Klich, Bartosz Kapustka i Krzysztof Piątek.

„11” znanych sympatyków „Pasów”

Norman Davies – historyk, Stefan Friedmann – aktor, Nigel Kennedy – skrzypek, Maciej Maleńczuk – wokalista, autor hymnu Cracovii, Leszek Mazan – publicysta, Paweł „Popek” Mikołajuw – raper, zawodnik sztuk walki MMA, Jerzy Pilch – pisarz, Piotr Radwański – trener tenisa, Ireneusz Raś – poseł na Sejm, sekretarz stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki, Kamil Stoch, trzykrotny złoty medalista olimpijski w skokach narciarskich, Radosław Zawrotniak – wicemistrz olimpijski w szpadzie.

Ważne daty w historii Cracovii

- 1906 – rok założenia klubu
- 1921 – pierwszy tytuł mistrza Polski w piłce nożnej
- 1948 – pierwszy powojenny, a zarazem piąty tytuł mistrza Polski
- 2002 – nowa era zapoczątkowana przez prof. Janusza Filipiaka, najpierw jako sponsora, a następnie większościowego akcjonariusza po przejęciu klubu przez należącą do niego spółkę Comarch
- 2010 – zakończenie budowy nowoczesnego stadionu przy ul. Kałuży o pojemności ponad 14 tys. widzów; obiekt był jedną z aren Euro U-21 w 2017 roku
- 2016 – czwarte miejsce w tabeli ekstraklasy (powtórzone w 2019 roku) i pierwsze w historii klubu mecze w kwalifikacjach Ligi Europy (kolejne występy w latach 2020 i 2021)
- 2020 – zdobycie Pucharu Polski i Superpucharu Polski
- 2021 – otwarcie nowoczesnego ośrodka Cracovia Training Center w Rącznej, które wpisało się w obchody 115-lecia klubu
- 2025 – najnowszy rozdział zapoczątkowany przejęciem spółki piłkarskiej przez Amerykanina Roberta Platka i Elżbietę Filipiak, która 18 lutego złożyła rezygnację z funkcji prezesa Cracovii.